

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 168 (3330) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Mussolinit a Viareggio mellett lévő királyi villában helyezték el

A török külügyminisztérium cáfolja, hogy Olaszország békeközvetítésre kérte volna fel

Ujabb nagyhatású harci gépeket vetettek be a németek a keleti hadszíntéren

Newyork. (Bud. Tud.): Az Associated Press madridi jelentése szerint az olasz hatóságok Mussolinit személyes biztonsága érdekében Viareggio közelében, a királyi villában helyezték el. A villa körülbelül 50 kilométerre van északra Livornótól.

Istanbul. (Bud. Tud.): A török külügyminisztérium hivatalosan megcáfolta azokat a híreszteléseket, amelyek szerint Törökországot béke közvetítésére kérte fel Olaszország.

Berlini értesülés szerint újabb nagyhatású hadigépezetek kerültek bevetésre német részről a keleti harctéren. Az egyik egy ködvető ágyú, a másik egy aknaszerű ágyú. Harcbavetettek egy rendkívül nagy átmérőjű és hosszúcsövű ágyút, valamint egy meredek röppályájú ágyút is.

Spelman érsek Délamerikából hirtelen visszautazott Washingtonba

Washington. (Bud. Tud.) Washingtonban hangsúlyozzák, hogy eddig semmiféle érintkezés nem jött létre a szövetséges hatalmak és a Badoglio kormány között. Semmiféle formában nem történt kezdeményezés olasz részről béketárgyalás megindítására. Spelman newyorki érsek Délamerikából hirtelen visszautazott Washingtonba. A hirtelen visszautazást Washingtonban esetleg bekövetkező tárgyalásokkal hozzák kapcsolatba.

London. (Bud. Tud.): Politikai körök elismerték, hogy az új olasz kormány eddig semmiféle lépést nem tett a béke érdekében. A szövetségesek állásfoglalását legutóbb Roosevelt ebben az ügyben kifejtette. Angliában az a meggyőződés, hogy az olasz nép békét kíván, annál inkább, mert Olaszországot ezidőszent legjobban sújtja a háború. Angol politikai körök szerint Badoglio kormányának magatartása nem gyakorolt erős benyomást a nyugati közvéleményben. Kormányának intézkedéseit nem tartják meggyőzőnek.

A fasiszta rendszer megszüntetése nem jelenti, hogy Olaszország megtalálta a békét

Róma. (MTI.): Péntek reggeli lapok jelentik, hogy azokat a különleges rendszabályokat, amelyeket a róma-ostiai vasútvonalra megállapítottak, kiterjesztették több más vasútvonalra.

Róma. (MTI.) A Popolo di Roma megállapítja mai vezércikkében, hogy senkinek sem szabad elfelejtenie azt a tényt, hogy az ország háborúban van. Sokan azt remélték, hogy az ország belső életében történt változással Olaszország nehézségei eltűntek, vagy könnyen kiküszöbölhetők lettek. A fasiszta rendszer megszüntetése nem jelenti azt, hogy megtalálták a békét. Badoglio kormányára a háború minden terhe és szörnyűsége nehezedik. A háború harc-

bavitte Olaszországot az egész világgal. A lap ezután idézi Churchillnak azt a nyilatkozatát, amely szerint az olaszokat saját levükben kell megfőni hagyni.

— Churchill úgy értelmezi a feltétel nélküli megadást — írja a lap — hogy az olasz területeket felhasználhassa Németország ellen a háború folytatásához. Roosevelt beszédében megismételte Churchill jólmert céljait. Roosevelt

azt mondotta rádióbeszédében, hogy meggyőződése szerint a béke után az olasz nép hagyományainak megfelelő úton fog haladni. Ez a mi kívánságunk is — írja az olasz lap — és szilárd akaratunk. Olaszország azon az úton van, hogy visszahódítsa szabadságát és függetlenségét idegen segítség nélkül.

Lugano. (Bud. Tud.): A svájci határra érkezett olaszországi utasok szerint Milánóban az egész vonalon megindult a munka. Vidéken is helyreállt a nyugalom és csak szórványos és vértelen összeütközések vannak. A vasúti forgalom majdnem változatlan. A szénrel megrakott német vonatok változatlanul haladnak dél felé, csak a gyümölcszállmányok maradtak el.

A Pest írja: Eisenhower tábornok az algiri rádióban azt a javaslatot tette Olaszországnak, hogy cseréljék ki az angol és olasz hadifoglyokat. Északafrikában 150.000 olasz hadifogoly van, míg Olaszországban 80.000 az angol hadifogoly.

Mussolini világraszóló érdemeit méltatták Berlinben

Gazetta del Popolo: A fegyverletétel előfeltétele lenne a teljes megszállás

Olaszországban hivatalosan eltörölték a fasiszta rendszert

Róma. (MTI.) Mértékadó olasz körökben külföldön elterjedt ellenséges hírekkel szemben kijelentették, hogy Mussolinin nem tartóztatták le.

Berlin. (MTI.) Illetékes német helyen közlik, hogy Mussolini 60. születésnapja alkalmával csütörtökön a külföldi sajtó képviselői előtt méltányolták a nagy államférfi világraszóló érdemeit.

Róma. (MTI.) A Német TI jelenti: Rómában a politikai foglyok szabadonbocsátása megkezdődött. Sok személyt letartóztattak, mert a fasiszta párt tagjai voltak.

Róma. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Királyi rendelettel 20 prefektust nyugalmába helyeztek. Ugyanez a rendelet újabb megyefőnököket nevez ki.

Olaszország nem kért békét

Tanger. (MTI.) A Stefani jelenti: A spanyol marokkói főbiztosság hivatalos lapja szerint ami Olaszországban történt, világpolitikai jelentőségű és háttérbe szorítja még az orosz és szicíliai cse-

ményeket is. Az ellenséges lapok bizakodása nem logikus. Olaszország nem kért békét, sőt Badoglio tábornagy idevágó nyilatkozata igen határozott.

Róma. (MTI.): Roberto Suster, a Ste-

fani főigazgatója Olaszország új politikai helyzetéről ezeket írja: Olaszországnak határain túl élő barátai és ellenségei, akik az eseményeket figyelték, de nem teljesen értették meg jelentőségüket, legyenek tisztában azzal, hogy ami történt, nem volt egyéb, mint az olasz nép hazafias érzésének feléledése.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Feléledő olasz körökben kiemelik, hogy a fasiszta párt feloszlatása, a nagytanácsról szóló törvény hatályon kívül helyezése és az államvédelmi rendkívüli törvénysszék megszüntetése után Olaszországban hivatalosan eltörölték a fasiszta rendszert.

Rómában kijelentették, hogy a pillanat nem alkalmas arra, hogy az elmúlt idők felett vitakozzanak. Mindamellett világos, hogy Mussolini nem az ellenséges propaganda összpontosított tüze, vagy a fegyverek tüzeinek hatása alatt bukott el. A fasiszta bukását előidéző okok szigorúan olasz okok. Rómában kijelentették, hogy szóba sem került az a kérdés, hogy a fasiszta rendszer eltűnéséről miként vélekednek Róma ellenségei. Az ellenség táborából hozzánk érkezett hírek arról beszélnek, hogy az ellenség bosszúságot érzett akkor, amikor arról értesült, hogy az olasz nép alkotmányosan saját maga eltávolította az ellenséges propaganda legjobb célpontját. Az olaszországi események láttán az ellenség megfedkezett állításáról, illetve annak értelméről és makacsul kitart egy formula mellett és ez a feltétel nélküli megadás. Churchill az alsóházban meggyőzéseket fűzött az olaszországi eseményekhez és körvonalazta az angol-szászok magatartását. Mister Churchill lényegében azt mondotta, hogy Olaszország vagy megadja magát feltétel nélkül, vagy kiirtják az olaszokat.

Róma. (MTI.) A Gazetta del Popolo „Türelmetlenség” címen ezeket írja: Azok, akik egyik napról a másikra azt akarják, hogy minden megújodjon, elfelejtkeznek arról, hogy háború alatt nem megy a változás olyan hamar. A háborút azért vezetik, hogy elérjék vele a békét. Az ellenség azt mondotta, hogy nem akar tárgyalni a fasiszmussal. Az ellenség Olaszország hirtökait fel akarja osztani és még a szerbeknek is adnának belőle. Nincs kétség, hogy egy fegyverletétel egyik feltétele lenne a teljes megszállás. Amint nem lehet forradalmat csinálni, amíg harcolunk, úgy nem lehet ugyancsak idő alatt békét kérni. Ez azt jelenti, hogy kiragadjuk a fegyvert katonáink kezéből. Ez pedig árulás.

Svájc nem tesz különleges intézkedéseket az olasz eseményekkel kapcsolatban

Bern. (Bud. Tud.) A svájci szövetségi tanács ülésén megállapították, hogy nincs semmi ok az olasz eseményekkel kapcsolatban különleges intézkedésekre. A svájci lapok szerint Montgomery tábornok a catániai harctérre vonatkozóan kijelentette, hogy a végleges leszámolás Messinánál nem sokára meglesz.

Berlin. (MTI.) Katonai körök szerint az előző hónapban különböző okból csökkentett tengeralattjáró bevetések fokozása megindult.

A szállítási nehézségek és az elárusítás kérdéseit tárgyalják a mai faértekezleten

Erélyes felszólítást intézett a polgármester a fakereskedőkhöz a keresztény lakosság és a szegény néposztály faellátása érdekében

Nagyvárad, július 30. A városháza bizottsági ülésében faértekezlet volt ma délután. Soós István polgármester elnöklésével. Az értekezleten megjelent Jász Károly erdőszeti felügyelő, Dobay István, a közellátási hivatal vezetője és 23 nagyváradai fakereskedő.

A polgármester mindenekelőtt tájékoztatta a fakereskedőket a helyzetről. A földművelésügyi miniszter 240 ezer ürméterben állapította meg Nagyvárad faüzletét, ebből azonban eddig csak 63 ezer ürméter utaltak ki, ami legutóbb 80 ezerre egészítődött ki. A földművelésügyi miniszteriumban igérték tette arra, hogy augusztus végéig az egész mennyiséget kiutalják, de a fakereskedőknek maguknak is cselekedniük kell és pedig elő kell egyeztetni a kiutalást azzal, hogy öszszekötöttség létesítsenek termelőkkel, felhívják a figyelmet, hogy hol van megfelelő mennyiségű kitermelt fa a végül kötéseket létesítsenek, amelyeknek jóváhagyásra való bemutatásával elegendő a kiutalásokat. S még ha feltételezzük is, hogy a kiutalások az egész kerületre nézve idejében megtörténnek, azokat a famennyiségeket meg kell vásárolni, le kell szállítani. S ha erre már most nem történnek intézkedések, ha a fakereskedők elhatározzák, akkor beköszönt az ősz, anélkül, hogy a város szükségletéről gondoskodni tudnánk.

A polgármester nyomatékosan kijelentette, hogy a fakereskedők ma nem csupán üzletemberek, hanem fontos közellátásügyi tényezők, akiknek kötelezettségük a legnagyobb lelkiismerettel és buzgalommal utánajárni a dolgoknak. Aki ezt nem teszi meg, az nemcsak saját üzleti érdekeit hanyagolja el, hanem közellátási kötelezettségének elmulasztja. Az ilyen ember nem érdemli meg, hogy a mai viszonyok között fakereskedő legyen, azért, mondotta a polgármester, az ilyen fakereskedőtől el fogja venni az ipar engedélyt. Minden kereskedő tegyen meg minden tőle telhetőt a faellátás ügyében — fejezte be intelmét a polgármester. — Ha akadályokba ütközik, akkor azokról haladéktalanul tegyen jelentést, menjen panaszra az illetékekhez, a főispánhoz, a polgármesterhez, az erdőfelügyelőséghez, stb., mert ha valamelyik kereskedő ezt az utánjárást nem tudja igazolni, a legszigorúbb megtorlást érdemli ki.

A polgármester azután érdeklődött azok iránt az akadályok iránt, amelyek a fakereskedők útjában állnak. A megjelentek egyöntetűen a fuvarosokra panaszkodtak, akik részint a most folyamatban lévő mezői munkák miatt, részint egyéb kifogásokkal valószággal szabotálják a szállítást és semmiféle eszközzel nem lehet hatni rájuk, hogy munkába álljanak. A polgármester megígérte, hogy illetékes ténnyezőkkel megkeresi a megoldás módját erre vonatkozóan.

A kereskedők ezután bejelentették a még jóvá nem hagyott kötéseket és a polgármester közölte, hogy táviratilag fogja kérni a kötések jóváhagyását.

A fabeszerzés kérdése után a fael-

árusítás ügyét tárgyalták az értekezleten. A polgármester ezzel kapcsolatban is igen erélyes felhívást intézett a fakereskedőkhöz.

— Panaszok érkeznek be hozzám — mondotta — hogy a fakereskedőknél soha sincs fa, viszont olyan elemek, akik felárat fizetnek, kiszolgálásban részesülnek. Ez tarthatatlan állapot. Amennyiben nem fog e tekintetben javulni a helyzet, a legszigorúbb kivizsgálásokkal fogom megállapítani és aztán megtorolni ezeket a visszaéléseket. Tudtommal azért jelöltek ki keresztény fakereskedőket, hogy ezzel keresztény nemzeti szempontokat szolgáljanak. S ha most ugyanezek a keresztény kereskedők ellátatlanul hagyják a keresztény társadalmat, akkor kérdezem, érdemelnek-e ezek a kereskedők kíméletet? De ettől függetlenül, szociális szempontból is a legnagyobb igazságtalanságokat követik el a fakereskedők. A gazdag ember, akinek 6—8—10 méter fára van kötése, megkapja a fáját, ugyanakkor, amikor a szegénynek nem jut semmi. Megköveteltem a kereskedőtől az igazságos el-

osztást a társadalom minden rétegének lelkiismeretes kiszolgálását. A szegényebb néposztálynak látnia kell, hogy őrá is gondoskodás történik. Magára vessen az a fakereskedő, aki kihívja maga ellen a szegény lakosság felháborodását. A fakereskedőknek úgy kell dolgozniuk, mintha hatósági közegek lennének.

Végül közölte a polgármester, hogy a szegény lakosság számára minden szállítmányból 20 százalékot tartalékolni fog, aminek módzatait később állapítja meg. S ha semmiképpen nem fog menni az igazságos faellátás, bevezeti a faiggy-rendszert.

Jász Károly erdőfelügyelő is megállapította felszólalásában, hogy tomegével érkeznek hozzá panaszok, hogy a kereskedők csak nagyobb kötésekre adnak fát míg a kisebb vásárlókat nem szolgálják ki.

A kereskedők e vádakkal szemben egymáfféle komoly ellenvetést nem tudtak felhozni, de ünnepélyes ígéretet tettek, hogy úgy a faleszerzés, mint pedig az elárusítás terén teljesíteni fogják kötelezettségüket.

Ötvenezer pengőnyikárt okozott a tűz a Klotild-gyárban

Néhány hét szükséges a megrongált berendezések helyreállítására

Nagyvárad, július 30. Péntekre virradó éjszaka a Szeptember 6-utca 18. számú házban levő „Klotild” festék-, lakk- és vegyiparban veszedelmes tűz keletkezett. A tüzet a tűzoltóságnak csak a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült eloltani és a lángokban az áruaktár nagyrésze odaveszett. A hatalmas tüzről kiküldött umnkatársunk az alábbi jelentésben számol be:

A gyár udvarán, mikor a helyszínre érünk, csak egy-két ember dolgozik.

Szenet lapátolnak és az utat egyengetik. Kiderül, hogy nem is a gyárhoz tartoznak az üzem a tüzeset következőféleg teljesen leállott, csak az iroda személyzete van még munkában. Az igazgatóság éppen a biztosító társaság kiüldöttjével tárgyal, a kárt próbálják megállapítani. Miután a biztosító társasággal végzett, Feldmesser Jenő, a gyár igazgatója a tüzesettel kapcsolatban a következő felvilágosítást nyújtja:

Mit mond az igazgató a tüzről?

— A tűz hajnali két óra tájban keletkezett — kezdi nyilatkozatát. — Gyárban ilyenkor is dolgoznak s így a bent levő munkások a tűz keletkezését rövid időn belül észrevették. Természetesen azonnal értesítették a tűzoltóságot és a gyár vezetését is. A tűzoltóság a lehető legrövidebb időn belül a helyszínre ért, az anyagraktár ekkorára azonban már csaknem teljesen lángban állt. A tűzoltóság és a gyár munkásai vállalva kezdtek

munkához s a tüzet sikerült is alig egy óra belül lokalizálni, a tűz által megrongált épületben levő festék és lakkáru azonban ennek ellenére is teljesen megsemmisült és az áruaktár tetőzete és falai is súlyosan megrongálódtak.

— A tűz ongyulladás következtében keletkezett. A kárt eddig nem sikerült teljes pontossággal megállapítani, hozzávetően azonban több mint 50 ezer pengőt tesz ki, ami biztosítás révén azonban megtérül.

Pusztulás képe a tűz helyén

A szerencsétlenség színhelye megdöbbentő képet mutat. A felhalmozott anyag helyén már csak szén és hamu tornyosul s a tűz és a behatoló vizsgarak következtében az épület fala is erősen megrongálódott, a vakolat da-

rabokban hull úgy hogy az épület közelében tartózkodni is veszélyes. A lángok a tetőt is több helyen átlukasztották s természetesen az üzem berendezése is tönkrement.

Az oltási munkának áldozata is

Mozik műsora:

APOLLÓ: Tábori Színház.
BELVÁROSI: Magdolna.
CASINO: Emberek a havason.
KORONA: Katyl.

van: Pál János munkás, aki a tűz lokalizálása közben erősen megsérült, úgy hogy orvosi segítségben kellett részesíteni. Sérülése azonban szerencsére nem veszélyes. Oltás közben Zsire András tűzoltóra rázuhant egy gerenda, de sisakja felfogta az ütést, így nagyobb baj őt sem érte. Érdeklődésünkre, hogy a gyár meddig szünetel, azt a felvilágosítást kaptuk, hogy miután a villanyvezeték is megsérült, egyelőre az egész üzem kénytelen hosszabb időre leállni, nehogy a vezetékben eseti hiba miatt újabb szerencsétlenség keletkezzék. A gyár igazgatósága szerint a súlyosan megrongálódott üzemrészt néhány héten belül sikerül rendezni, ami után a gyár harminc munkása ismét munkához láthat a vállalat valamennyi üzemrészében.

Tudja-e Ön...

... hogy a rendszerint csak inkább kedvességükért tartott macskák is tölthetnek be életbevágóan fontos szerepet. Cirmosok sehol sem élveznek oly őszinte és osztatlan nagyrabecsülést, mint a Csendes óceánban fekvő Juan Fernandez szigetén, ahol az egérveszedelem állandóan rendkívül nagy. Ezért a törvény itt úgy intézkedik, hogy aki egy macskát megöl, büntetésül sajátkezileg legalább 300 egeret kell elpusztítania. A kiszabott büntetés végrehajtásáról a tetteseknek természetesen az egérfarkak beszolgáltatásával kell bizonyosságot tenni.

... hogy az első zálogházak a 15-ik században jelentek meg Európában. Akkoriban még „montes pietatis”-nak, a jámborság hegyeinek neveztek a zálogházakat és az volt a rendeltetésük, hogy a megszorult kisémbereket kimentseik az uszorások kormai közül. Ennek megfelelően kamat nélkül adtak kölcsönt és fenntartásukról rendszerint az állam vagy a község gondoskodott. Az első ilyenmü intézetet 1462-ben alapította Perugiában egy Barnaba nevű franciskánus szerzetes. A kezdeményezés oly jól bevált, hogy egy évvel később Orvietóban pápai engedéllyel már a második zálogház is megnyílt. Azt a jogot, hogy kölcsönök fedezése céljából illetéket szedhessenek, 1515-ben X. Leó pápa adta meg a zálogházaknak. A „kis emberek bankjának” hasznos intézménye Olaszországból először Franciaországba jutott el, majd valamivel később Németországban jött divatba, ahol „városatyai gondoskodásból és a polgári alattvalók iránti szeretetből a kamatuzsora ellen emelt erős gátként.” 1560-ban Regensburgban alakult meg az első zálogház. Azóta természetesen, mint az egész világon, Németországban is alaposan elszaporodtak a zálogházak, az általános népjólét emelkedésével azonban az utóbbi években üzletforgalmuk egyre inkább csökkent, úgy az idén már nemcsak az ősi regensburgi zálogház, hanem egész sereg nagyvárosi zálogház is kénytelen volt bezárni kapuit, vagy pedig a háborús gazdasági helyzettel számottevő csereintézetű átalakulni. (MN.)

Elveszettek tekinthető az orelí ívben harcoló bolsevisták jelentékeny része

Német egyenruhába bujtatott orosz egységekkel támad a Szovjet Orelnél. Továbbra is tétlenségre van kárhóztatva Catánánál az ellenség

Megérkezett Rómába az új külügyminiszter

Róma. (MTI.) A Német TI jelenti: Guariglia új külügyminiszter Isztanbulból jövet repülőgépen Rómába érkezett.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Mint az angol hírszolgálat hivatalosan jelentette, hogy Henry Stimson amerikai hadügyminiszter északafrikában van.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat jelenti, hogy a kanadai hadügyminiszter Angliába érkezett, hogy tárgyaljon a kanadai vezérkar Földközi-tengerről Londonba visszatért tisztjeivel.

Lisszabon. (MTI.) A Német TI jelenti: Giraud amerikai és brit államférfiakkal folytatott megbeszélései után visszatért Algírba. Az utóbbi időben rendkívüli intézkedéseket tettek védelmére, mert egy ellene irányuló merényletre bukkantak.

London. (Bud. Tud.) Eden a kínai külügyminiszter tiszteletére adott vacsorán a brit-kínai barátságról beszélt, míg a kínai külügyminiszter megértőleg nyilatkozott arról a tévről, hogy Anglia az európai arcvonalat elsőbbségben részesíti.

van. Litvinovot is ezzel a méltósággal ruházták fel Washingtonból történő visszatérése után. Berliiben némi politikumot látnak ebben a kö-

Két évi fegyházát kapott Dandé István betörő

Foki Lászlót csalásért és közokirathamisításért ítelték 5 hónapi fegyházra

Nagyvárad, július 30. Két érdekes ügyben hozott ítéletet ma délelőtt a nagyváradai törvényszék szaneti tanácsa. Várad: Imre tanácselnök elnöklétével. Mindkét ügy tárgyalását kedden kezdte meg a bíróság és a bizonyítás kiegészítése céljából halasztotta el a tárgyalást mára.

Foki László, munkanélküli ácssegéd, volt pénzügyőri vigyázó ügye került szóra először. Fokit, mint közöltük, közokirathamisítás és csalás büntetvével vádolta a kir. ügyészség azért, mert Cs. Nagy Zsófia Vörösmarty-utcai kocsmájában 6 pengő értékű ételt és italt fogyasztott s hogy fizetnie ne kelljen, pénzügyőri szemléstnek adta ki magát. kérte a dohányszemle ívet s annak hiányáról jegyzőkönyvet vett fel, majd az italmérséi szemléibe ellenőrző bejegyzést tett. Miután ez utóbbit Foki tagadta, a bíróság elrendelte Csávássy pénzügyőri szemléti tanukénti kihallgatását arran ézve, hogy a vádbeli napon, 1943 július 5-én tartott-e ellenőrzést a kér-

rülményben, vagy legalább is annak bizonyítékát, hogy Moszkvát egyelőre nem érdeklí különösebben a demokráciákkal való kapcsolatok elmélyítése, mint hogy mindkét fővárosban csak ügyvivő állomások.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti. A keletázsiai hadihelyzetéről szóló összefoglaló jelentés megállapítja, hogy japán rohamcsapatok feltartóztatták a partraszálló amerikaiakat és fölényesen megállták helyüket a dzsungelháboruban.

Róma. (MTI.) A Stefanj jelenti: A minisztertanács megerősítette azt a tilalmat, amely szerint a háboru alatt nem szabad politikai pártot alakítani és eltörölték azokat a rendeleteket, amelyek hátrányt róttak az agglagényekre.

déeses kocsmában. Csávássy Lajos, pénzügyőri főszemléző a ma délelőtti kihallgatáson kijelentette, hogy ő — mint irataiból megállapította — éz év június 9-én volt szemlén Cs. Nagy Zsófiánál. Az elnök által felmutatott italmérséi vizsgálati íven ő írta a kérdésees bejegyzést, a dátumot azonban nem ő javította ki jun. 9-éről július 5-ére.

Miután éértett továbbra is kitartott amellett, hogy a javítást a vádlott végezte, a jegyzőkönyv felvételét pedig maga Foki sem tagadta, a bíróság a bizonyítást befejezettnek nyilvánította és ítéletet hozott. Eszerint: hűnőnek mondotta ki Foki Lászlót közokirathamisítás és csalás vétségében és ezért összbüntetésül, az enyhítő szakasz alkalmazásával 5 hónapi fegyházra ítélte, amelyből az előzetes letartóztatásban eltöltött 25 napot kitöltöttnek vett.

Ugy a vádlott, mint a kir. ügyész felelkezett az ítélet ellen.

Minden tanu terhelően vall Dandé ügyében

A másik ügy, amelynek folytatását mára tűzte ki a törvényszék. Dandé István 21 éves lakatossegéd lopási bűnyü. Dandé — a vádirat szerint — 1943 július 5-én behatolt Sike Zoltán postalást Kísfaludy utcai bezárt lakásába és onnan 1500 pengő értékű három darab férfi zakót, 10 drb. férfiinget két női karórát, egy férfikarórát, férfi óraláncot és több zsebkezdőt vitt el, majd három nappal később, július 8-án ismeretlen egyén zsebéből elvette annak 48 pengőt tartalmazó pénztárcáját. Dandé egyébként lopásért már két ízben volt büntetve s legutóbb éz év tavaszán szabadult.

A keddi tárgyaláson több tanu hallgattak ki, akik valamennyien ellene vallottak. Miután azonban Dandé makacsul tagadott, a bíróság a bizonyítás kiegészítése céljából elrendelte Garjanszky János, valamint a fiatalabbik Sike-fiú kihallgatását.

A mai tárgyaláson Garjanszky János nőszabósegéd, aki ugyanabban az utcában, mindössze két házzal lakik távolabb, mint Sikeék, úgy vallott, hogy a lakásuk ablakából látta Dandét, amint karján kifordított zakóval, kezében egy telt légóhomokzacsókkal a temető irányába ment.

Sike Lajosné és Sike Sándor szerint a légózacsók valóban eltűnt a többi

holmival együtt s a homok ki volt öntve belőle a fal tövéhez.

Id. Dandé Istvánt, a vádlott édesapját akarta még kihallgatni a bíróság, az elnök figyelmeztetésére azonban, hogy nem köteles vallani, kijelentette, hogy nem óhajt vallomást tenni.

A bíróság, miután a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította, ítéletet hozott Dandé István ügyében. Bűnőnek mondotta ki egyrendbeli lopás bűntettében és ezért 2 évi fegyházra ítélte, amiből 14 napot kitöltöttnek vett. Egyrendbeli lopás bűntettének és közveszélyes munkakerülés kihágásának vádja alól — ami miatt a kir. ügyészség szintén felelősségre kívánta vonatni Dandé Istvánt — felmentette a bíróság.

Az ítéletben úgy az elítelt, mint a kir. ügyész megnyugodott s így az jogerős.

Eddig nem sikerült a Szovjetnek térképen felmutatható eredményt elérnie

Berlin. (Interinf.) Az orelí harcok során ismét megállapítható volt, hogy a szovjet egész egységeket indít támadásra német egyenruhában. Egy főegységbe esett bolsevista hadnagy elmondotta, hogy az ezredparancsnok kifejezett parancsára támadtak német egyenruhában.

Berlin. (MTI.) A keleti harctéren továbbra is Orel környékén folynak a legsúlyosabb harcok. A szovjet vezetés pánccelosaink eredménytelen kísérletezése ellenére sem hagyta fel a német arcvonal áttörésére irányuló tervét. Berlii katonai körök véleménye szerint az oroszok eddigi támadásai során olyan súlyos veszteséget szenvedtek, hogy az orelí ívben főharcierejük jelentékeny részét

elveszetteknek lehet tekinteni. Az ott rendelkezésre álló erők nem elegendők a harc további folytatásához. A szovjet hadvezetőségnek nem sikerült közelebb jutni célkitűzéséhez.

Sziciliában sem tudott az ellenség újabb eredményt elérni Enna térségében súlyos harcok folynak. Az ellenséges támadások itt sem járnak eredménnyel.

Berlin. (MTI.) Katonai körök megállapították, hogy a támadó szovjet hadseregnek eddig nem sikerült térképen feltüntethető eredményt elérni és valószínűleg lehet már számolni a heteket, amikor a szovjetnek még lehetséges lesz az eddigi erővel neki rontani a német elhárító falnak.

Újabb német csapatok érkeznek Olaszországba

Berlin. (Interinf.) Szicilia szigetén Eisenhower vegyes alakulatai még mindig a védők megerősített vonalai előtt állanak. Catánánál az ellenség továbbra is tétlenségre van kárhóztatva.

Róma. (MTI.) A Német TI jelenti. Az olasz főhadiszállás közli: Az ellenség nyomása Szicilia északkeleti szakaszán nagy erőkkel tovább tart. Kemény harcok folynak. Német harci gépek egy éjjeli támadás során Gela kikötőjében hat hajót rongáltak meg 29.000 tonnával. Amerikai és angol gépek Salerno tartományt támadták. 12 ellenséges gépet lelőttek.

London. (Bud. Tud.) A Times szerint az új olasz kormány is az eddigi irányban halad és újabb német csapatok érkeznek Olaszországba.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti. A Daily Herald tudósítója szerint az csapatok már az első harciérintkezésnél érezhették, hogy mit jelent a németek ellen harcolni. A tudósító megállapítja, hogy az olaszországi helpolitika eseményei semmit sem változtatnak a sziciliái katonai helyzetben. Hasonlóképp ír a News Chronicle is.

Még mindig komályos Majszky visszarendelésének háttére

Berlin. (MTI.) Majszky szovjei nagykövetet külügyi népbiztos helyettesé nevezték ki és így visszarendelése valóság lett. Berlii felfogás

szerint egyelőre még nem lehet megállapítani, hogy előléptetésről, vagy hűvösretetésről van szó. Külügyi népbiztos helyettes már egy féltucat

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol!

Üzen az otthon!

Üzennek a nagyváradi asszonyoknak a front katonái

„Leveleiteket ne aggódással, hanem bátorítással föltsétek meg”
— szól az üzenet

Nagyvárad, július 30. Legutóbbi tábori postánk óta ismét sok tábori lap és levél érkezett szerkesztőségünkhöz. Elsőnek azzal a levéllel foglalkozunk, amelyet Papp Ernő droguista írt az öszes nagyváradi honvédek nevében. Azt írja Papp Ernő levelében, hogy a hozzáknak küldött üzenetnek szánt sorokat nem írhata alá minden honvéd, mert többen nem tartózkodnak a táborban, éppen azért közös megállapodással egy ír és egy írja alá. Ebből azonban senki se következtessen semmi rosszra. Papp Ernő és társai üzenete a nagyváradi magyar asszonyoknak szól:

„Magyar Asszonyok! Ti, akik odahaza vagytok és aggódó szívvel gondoltok szeretteitokra, véssétek jól szívetekbe üzenetünket. Azt üzenjük, hogy legyetek erősek, ne aggódjatok, csüggedés el ne hatalmasodjék rajtatok. Imádkozzatok, hogy az Isten adjon nektek megnyugvást, hogy le tudjátok küzdeni az egyedülvalóság félelmét. Töröljétek ki szemetekből a könnyet s arcotokról tüntessétek el a bánat sápadt rózsáit. Leveleiteket ne föltsétek meg sóvárgásokkal és aggódó szavakkal. Vegyetek példát a magyar nagyasszonyokról, akik hősiességgel tudták hozni áldozatukat. Azért el ne csüggedjétek, bármilyen nehéz is otthon az élet. Ha sorban is kell állani a szükséges élelmiszerekért, ne legyetek emiatt türelmetlenek. Nincs helye manapság a zúgolódásnak. Mi is csak akkor tudunk helytállani az adás ellenségével szemben, ha tudjuk, hogy ti otthon erősek vagytok. Gyermekünket neveljétek lelkiismeretesen. Azért is erősnek kell lennetek, hogy ők ilyeneknek lássanak benneteket és ők is ilyenek legyenek. Mi itt a szebb jövőért, Nagy Magyarorszáért küzdünk. Ugyanezt tessétek ti is otthon. Egyforma a parancs a két front számára. Küzdjétek azok ellen, akik az egységet akarják megbontani köztetek. Mi itten mindnyájan testvérek vagyunk. Ti is így éljétek otthon. Ezt üzenjük nektek haza. Egyébként mindnyájan jól vagyunk itten. Az öszes nagyváradi bajtársak nevében: Papp Ernő droguista, Szent János utca 4. (tp. K. 64.)”

A szép üzenethez nincs mit hozzátenni. A nagyváradi magyar asszonyok csak azt ígérhetik meg, hogy igyekeznek méltóan lenni kint harcoló gyermekeikhez és férjeikhez.

Kilenc váradi honvéd (tp. Z. 926.) Fehérvári Károly tizedes, Kopil Imre honvéd, Páll Albert őrzető, ifj. Oláh István, Kun Sándor, Kohl Ferenc honvéd, Demkó György honvéd, Kopil Sándor honvéd, Bittenbinder József és Csóra János honvéd, lapunk útján üdvözlök hozzá tartozóikat, öszes ismerőseiket a messze Oroszországból. Egyben kérik a Magyar Lapok megindítását is címükre. Szeretettel üdvözlöljük a „kilenclevelű” löherét.

Bronz Sándor honvéd (F. 438.) üzen feleségének: Drága feleségem! Egészséges vagyok. Ugyanezt kívánom neked is. Kicsiamat, édesapámat szeretettel csókolom. Üdvözlök mindenkit a csendőri iskolában is. Külön emlitem szeretett főnökömet, Dénes urat és az öszes kollegákat. Tisztelettel Bronz Sándor honvéd.

Turbucz Lajos honvéd (tp. K. 605.) kézcsokját küldi édesanyjának, édesapjának. Kis hugát csókolja. Egészséges,

jól van, a csomagot megkapta. Nagybátyját és családját is szeretettel csókolja. Üdvözlök Vinkler és Grósz urat.

Turbucz Berce zenész üzeni Nagyváradra Murvai Gyulának és Turbucz Gyulánának (Rákosi Jenő utca 21), hogy jól van, a csomagot megkapta.

Földesi Sándor őrzető (tp. B. 455.) nagyváradi fűszeres és Lévai Imre kályhámester üzeni, hogy nagyon hálás azokért a lapokért és újságokért, amelyeket Fehér Margit (Lakatos utca) és Bernák István (Szalárdi u.) hálás szívvel mondanak köszönetet. Ugyancsak köszönik ezt Bálint vonatvezető urnak.

Üdvözlök az öszes jó ismerőseket, barátokat. Családjukat, rokonaikat csókolják. Aláírva Földesi Sándor és Lévai Imre.

Kindle László honvéd (tp. 987.) a messze orosz földről szeretettel köszönti a Katalin-telepi kulturház műkedvelőit. Gratulál ahhoz a szép sikerhez, amelyet a „Bor” előadásával elérték a színházban. Üdvözlök az énekkart és a kulturház egész vezetőségét. Csókolja feleségét, kisleányát. Üzeni, hogy jól van, nincs semmi baja.

Ezzel az üzenettel mai tábori postánkat lezárjuk. Legközelebb folytatjuk.

Szociális szempontok érvényesülnek a népfürdő árainál

Dr. Hlatky Endre főispán a népfürdők számának gyarapítását óhajtja

Nagyvárad, július 30. A tegnapi kisgyűlésen a közüzemi díjak felemelésének vitája során szóba került a strandfürdő is, amelynek belépti díjait szintén emelni fogják, bár a polgármester erre láthatólag nem helyezte különösebb súlyt s ennek kapcsán a Népfürdő belépti díjairól is említés történt. Valaki megjegyezte:

— A népfürdő olyan olcsó, hogy valószággal nevetnek rajta az emberek.

Mire a polgármester így válaszolt:

— Csak hadd nevessenek. A lényeg az, hogy szeressék a népfürdőt és minél nagyobb tömegek vegyék igénybe. A népfürdő ugyanis ráfizetéssel dolgozik s nem is szándékszunk ebből jövedelmező üzemet csinálni, azért ezután se fogjuk felemelni ott a belépti díjakat. Hadd maradjanak ennél az intézménynél továbbra is a szociális szempontok az irányadók.

Ezek a szavak nagy tetszéssel találkoztak a kisgyűlésen. Szabó János, a munkásság képviselője, külön is kifejezte köszönetét s hozzáfűzte:

— En is hallottam már olyan megjegyzéseket, hogy a népfürdő belépti díjai neveltségesen alacsonyak. De hadd örüljenek a munkások, hiszen ártak eleget.

Dr. Hlatky Endre főispán is nagy érdeklődéssel mutatott a kérdés iránt. Elmondta, hogy figyelemmel kíséri a népfürdőt és megállapíthatta, hogy az egyre nagyobb látogatottságnak örvendő. Javasolta, hogy a népfürdő előtti kis parkban székeket, padokat kell elhelyezni, hogy fürdés után időzhesse ott a közönség. Kíváncsúnak mondta, hogy a népfürdőt kádfürdővel is kibővítsék, de ez, mint a vita során a szakértők megállapították, nehézségekbe ütközik. A polgármester azonban kijelentette, hogy a második népfürdőben már kádak is fognak a közönség rendelkezésére állani, bár a zuhanyfürdő-rendszer igen jól bevált. A főispán még annak az óhajának adott kifejezést, hogy lehetőleg minden évben újabb népfürdőt építsen a város, amíg legalább tíz ilyen intézmény nem létezik Nagyvárad különböző városrészeiben. Ez a felfogás a közgyűlés tagjainak tetszésével találkozott s a polgármester kijelentette, hogy erre neki is különös gondja lesz.

Itt említjük meg, hogy a közüzemi díjak emelésével az áramdíjak is emelkedni fognak, erre vonatkozólag azonban a város előzetes felterjesztéssel a minisztériumhoz.

Nem állíthat fel tüzoltómenhelyet az Ipartestület

Nem alkalmas a kiszemelt épület a leánytanoncotthon felállítására

Nagyvárad. Az Ipartestület előjárósága csütörtök délután ülését tartott az Ipartestület Othonában. Az ülésen megjelentek: Szabó Károly elnök, dr. Kiss Endre ipartestületi vezető ügyész, Darabont Gyula és Fenessy László alelnökök, dr. Kászó Károly iparhatósági biztos, dr. Kókay Károly, a Kereskedelmi és Iparkamara képviselője, valamint Szontagh Gyula gépipari középiskolai igazgató.

Az ülés a magyar Hiszekeggyel nyílt meg, majd az elnöki jelentés ismertetése következett. Az ipartestületi és tagsági ügyek letárgyalása után, felolvasták dr. Gyulay Ákos miniszteri tanácsos köszönő levelét,

majd a májusi jegyzőkönyv felolvasása és a május, június havi pénztári jelentés következett.

Ezután került sor a belügyminisztérium határozatának ismertetésére, a tüzoltóság fejlesztése ügyében beadott fellebbezéssel kapcsolatban. Az ügy előzménye, hogy a város vezetősége még a tavasszal elhatározta, hogy a tüzoltóságot külön ipari műhellyel szereli fel. Ennek a műhellynek a felállítása elsősorban azt célozná a városvezetőség elgondolása szerint, hogy a tüzoltóság a légvédelemmel kapcsolatos eszközöket a maga házi műhelyében állíthassa elő és ne legyen kitéve annak, hogy a megbízott iparos esetleges ké-

Wimmer Anselm O. S. M.:

Az élet teljessége

P. 3.—

H. V. Morton:

Az Üdvözítő nyomában

P. 18.—

Kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában

delme, vagy mulasztása miatt nem tud olyan felszerelést felmutatni, amely a város polgárságának biztonsága szempontjából légvédelem esetén elengedhetetlen. Szabó Károly annakidején ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy az iparosság érdekeit bizonyos szempontból sérti a kérdéses műhely létesítése és az ipartestület ezen az alapon meg is fellebbezte a határozatot. Erre a fellebbezésre érkezett most meg a belügyminisztérium döntése, amely tekintettel arra, hogy a műhely létesítése a légvédelemmel kapcsolatos, az Ipartestület fellebbezését elutasította.

Ennek letárgyalása után, az ülés foglalkozott a közellátási miniszter leiratával. A leirat a közellátásra vonatkozó jogszabályok megtartásának ellenőrzésével kapcsolatos.

A debreceni tankerületi főigazgatóság átiratot intézett az Ipartestülethez s ebben értesíti, hogy az Ipartestület vezetősége által kiszemelt épület nem alkalmas a tervezett leánytanoncotthon létesítésére. Az előjáróság ennek megvitatása után a mestervizsgára előkészítő tanfolyam ügyében döntött, majd szóba került, hogy a Magyar Általános Hitelbank mellett, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank is hajlandó kölcsönt nyújtani az iparosságnak.

Az Ipartestület alkalmazottainak fizetésemelése, a székelyudvarhelyi Ipartestület átirata, az iparjogszabványok kiadásának korlátozása, az időelőtti felszabadítás kérdése és még néhány kisebb ügy megvitatása után, az ülés a Himnusz elnevelésével ért véget.

Ipartestületi levél

Az Ipartestület felhívása a helybeli és vidéki kályhasíparosokhoz:

A Gépipari Középiskola arról értesítette az Ipartestületet, hogy az Iparügyi Miniszter ur engedélyezte a kályhasípari tanfolyam beállítását aug. 16-tól, aug. 28-ig. Részvételi díj 15 pengő, de legalább 12 egyének kell ezen a tanfolyamon résztvenni.

Az előadások tárgyai:

1. Technikai ismeretek.
2. Gyakorlati ismeretek.
3. Számtani ismeretek.
4. Költségvetési ismeretek.

Az előadók lesznek:

Dr. Gyulai miniszteri műszaki tanácsos, Vincze Sándor és Horváth István kályhámesterek.

A tanfolyam rendezését felőbb hatóságunk kívánságára azért kérjük, hogy a tüzelőanyaggal való takarékoság érdekében a cserépkályhákat átrakassák a legmodernebb rendszer szerint. Felhívunk mindenkit, hogy erre a tanfolyamra saját érdekében okvetlenül jelentkezzen az Ipartestületnél aug. 8-ig bezárólag. Elnökség.

A moszkvai „Szabad Németország” mozgalom

Irta: Dr. Virág Jeromos

Az elmúlt napokban nagy feltűnést keltett nemcsak Magyarországon, hanem szerte a világon a Moszkvából elindult hír, hogy ott egy német bizottság alakult, amely a „Szabad Németország” jelszava alatt szervezkedik. Különösen meglepődött London és Washington, amikor először híre futott a moszkvai német bizottság megalakulásának. Még most is nagyon tartózkodóan nyilatkoznak az angolszász körökben erről a mozgalmról.

Eden külügyminiszter szerdán délután az alsóházban kijelentette, hogy a brit kormány nem tájékoztatták előzőleg az ugynevezett „szabad német bizottság” moszkvai megalapításáról. Eden hozzáfűzte, hogy a brit kormány nem is hajlandó ilyen bizottságot Angliában elismerni. Arra a két kérdésre, hogy a brit kormány tudomása van-e a szovjet kormányban egy ugynevezett „szabad német nemzeti bizottság” létesítéséről és hogy a brit kormány ezt a bizottságot vagy ennek megfelelő más bizottságot elismer-e, Eden külügyminiszter a következőket mondta:

„A brit kormányt még nem értesítették egy ilyen bizottság felállításáról. Nem szándékozik egy ehhez hasonló bizottságot Nagybritanniában elismerni”.

Egy londoni jelentés említi, hogy Londonban ezért váltott ki nagy érdeklődést a moszkvai német alakulat, mert a mozgalmi kiáltványban vannak egyes pontok, amelyek az eddigi angolszász és szovjet felfogással ellentétben állanak. Igaz, hogy az angolszászok által említett pontok a német mozgalom kiáltványában szerepelnek, azonban a londoni jelentés észrevételezi, hogy az egész mozgalom moszkvai jóváhagyással indult útjára, sőt a Prawda az első oldalon ismerteti a szabad Németország mozgalmanak megindulását s a moszkvai rádió is közvetíti híreit.

Londoni körök azt is megjegyzik, hogy éppen akkor történt a német szabadság-mozgalom nyilvánítása Moszkvában, amikor ott tartózkodik Majszky is és éppen ezért az ő tevékenységét is összefüggésbe hozzák a német mozgalom megalakulásával. Sőt a *Neue Zürcher Zeitung* londoni levelezője ellentétet akar látni az alakulásban Churchill és Roosevelt felszólításával szemben, amelyet az olasz néphez intézett a két angolszász vezető. Egyébként is az tűnik ki az angolszász jelentésekből, hogy több szempontból maguk ellen irányulónak tekintik a moszkvai pártfogással megindított német mozgalmat, amely több változást létesít az eddigi felfogással szemben.

Londonnak feltűnt, hogy a kiáltvány elsősorban a belső átalakulást sürgeti és már nem kívánja Moszkvában a háború bűnöseinek kiszolgáltatását, hanem csak megbüntetésüket, továbbá Moszkva eddig azonnali fegyverletét követelt, most pedig megelégszik azzal, hogy térjenek vissza a német csapatok Németországba, a feltétel nélküli megadás helyett pedig a megszállt orosz területek kiürítését és a béketárgyalások azonnali megkezdését óhajtja.

igaz ugyan, hogy nem a mostani vezetőséggel, hanem egy új kormányzattal.

A „Szabad Németország” bizottságát egy konferencia alakította meg, amely tagjai moszkvai jelentés szerint német hadifoglyok, parasztok, munkások, Oroszországban élő német politikusok és írók voltak.

A bizottság elnökévé Weinert Erich író választották. Weinert Erich a berlini radikális baloldali lapnak, a „Die Weltbühne”-nek volt egykori munkatársa. Alelnökeiként a londoni jelentés a kónigsbergi származású Hertz Károly őrnagyot és gróf Einsiedel Heinrich repülőhadnagyot nevezi meg. Az *Exchange* moszkvai jelentése pedig tagjai között említi az egykori kommunista képviselőket, Piecket és Florint, akik a hilleri uralom elől menekültek a Szovjetunióba.

A „Szabad Németország” bizottságának alapítási kiáltványa, mint politikai célkitűzést hangsúlyozza a nemzeti szocialista szellem kiirtását és a demokratikus Németország felállítását. További politikai programjában szerepel a faji törvények eltörlése, szabad gazdasági politika, az elvett

magántulajdon visszajuttatása eredeti gazdáikhoz, végül a háborús bűnösök birtokainak elkobzása. A moszkvai jelentés megemlíti, hogy a kiáltványt eljuttatták minden német hadifogolynak és a harctéren is sok millió röpíratot szórtak szét a kiáltványból.

Természetes, hogy illetékes német helyen is nyilatkoztak erről a mozgalmról. A német állásfoglalás a következő:

Az ugynevezett „szabad német bizottság” moszkvai alapítása, amely kommunista veteránokból és halállal fenyegetett hadifoglyokból áll, furcsa visszahatást váltott ki. Míg Berlinben folyogva vettek tudomást erről az otromba műveletről, ez London és Washington a legnagyobb izgalomba hozta. Kiemelik, hogy a bolsevisták ezt a bizottságot szövetségeseik engedélye nélkül állították fel, amiben új kellemetlen bizonyítékot látnak a bolsevista tervek önakarátának, ami az esetleges szövetséges győzelem utáni európai ujjaalakítást illeti.

Mindenekelőtt attól tartanak, hogy a szovjet kormány arra való hivatko-

zással, hogy a különböző londoni emigránskormányokat elismerte, ellenszolgáltatásként követelhetné, hogy az angolszász hatalmak ismerjék el a moszkvai német emigránsbizottságot. Az ijedelem Londonban és Washingtonban annál nagyobb, mivel ott még mindig le vannak hangolva az ugyancsak a szovjetkormány által életrehívott „lengyel hazafiak moszkvai bizottsága” miatt. Lord Vansittart a Times hasábjain, továbbá a Ninteenth Century című folyóirat, a Newyork Herald Tribune és más lapok felhasználják az eseményt arra, hogy újból fejteggessék a bolsevista külpolitika titokzatos utjait.

Az angol sajtó nagy része rámutat arra, hogy itt az utolsó pillanat, hogy meggyőzzék a szovjet politikát arról, hogy az egyetlen alap, amelyen a Szovjetunió háború után létezhetne, az a bizottság, amelyet Nagybritannia adhat a Szovjetunióknak. Az a „Szovjetnémetország”, amelyet a bolsevisták most Moszkvában életre próbálnak hívni, ugylátszik, eléri azt, amit az összes német óvás nem tudott elérni: a londoni és washingtoni politikai álmódzókat lassanként felébreszti. Akarva nem akarva most fel kell ismerniök, hogy az angol-amerikai csapatok és repülőgépek, amelyek a tengely ellen harcolnak, sikerük esetén egész Európát a bolsevizmus kezére adják — fejeződik be az érdekes berlini illetékes nyilatkozat.

Megfelelő gyalogjárókat kérnek a réti városrész lakói

Kovács István érdekes levele a város „mostoha gyermekeiről” és a debreceni példaadásról

Nagyvárad, július 30. Legutóbb a Szent József-telep lakóinak panaszát közöltük, hogy a benne foglaltak az illetékesek tudomására jusson. Értesülésünk szerint több intézkedés történt a panasz orvoslására. Most a réti városrész lakói nevében fordult egyik kedves olvasónk szerkesztőségünkhöz, hogy feltárja az ottani állapotok tarthatatlanságát. Azzal a biztos tudattal közöljük levelét, hogy az illetékes tényleg módot fogynak találni az itteni panaszok orvoslására is. Az érdekes levél így hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Nagyvárad legrégebb és legelhanyagoltabb városrészenek, az ugynevezett réti városrészenek vagyok lakója. Az egész kerület általános panasz, hogy ezt a városnegyedet a város mostoha gyermekeként kezelik, pedig mi is éppen úgy megfizetjük a városi közterheket, adókat, mint a belvárosiak. A különbség csupán az, hogy míg a belvárosok a jó burkolatú utcákon alig koptatják labbelijüket, addig mi, a burkolatmentes utcáinkon dupla talpat koptatunk el.

Legelsősorban szölok a Halász utca és a Szent Anna utca lakóinak érdekében, mivel ezeknek az utcáknak sem tisztességes gyalogjárója, sem burkolattal ellátott kocsútja nincs. Esős időben megközelíthetetlenek a sártenger miatt, száraz időben pedig az ott lakók és az arra járók nyelhetik a járművek által felvert óriási port.

Szölok továbbá a réti városrészhez tartozó Mikszáth Kálmán utca lakói érdekében is, ahol bár a kocsút bur-

kolva van, de a gidres-gödörös gyalogjárón esős időben közlekedni szinte lehetetlen a sártól. Az ugyanitt elhelyezett piacon hasonlóak az állapotok.

Tisztelettel kérjük a város polgármesterét és a városi műszaki osztály vezetőjét, valamint a városrendezési bizottságot, hogy ezt a szegény, jobb sorsra érdemes városrészt az adófizető polgárok jogos igényeinek megfelelő állapotba helyezni sziveskedjenek. Méltánylást érdemlő kérésünket bátorodunk alátámasztani azzal is, hogy ezen városrész a most épült műútba kapcsolódik be s úgy a Mikszáth Kálmán utca, mint a Szent Anna utca a műútba torkollik be. A Mikszáth Kálmán utca ma a városrész központja s nagy forgalmat bonyolít le. Az elsötétítés idejében az említett utcák hepe-hupás gyalogjáróin csak testi épségének veszélyeztetésével közlekedhetik az arra járók.

Nem kérünk mi széles aszfalt járdát, luxus dolgot, csak legalább gördörmentes, egyenes gyalogjárót szeretnénk kapni, amelyen nem süpped a labbelink a sárba. Erre a célra tisztelettel kérjük az illetékes köröket, hogy a Teleki Pál utcán és az Aradi úton most felszedett terméskő kocsútburkolatot felhasználni sziveskedjenek s a réti városrész lakói boldogok lesznek, hogy már nem mostoha gyermekként vannak kezelve.

Nemrégiben Debrecenben jártam s irigykedve láttam, hogy a város külső negyedeiben is szép, sima gyalogjárók vannak, 70 cm. szélességű aszfalt-, vagy beton-járdacsikkal. Miért nem lehet ezt a gazdaságos és az adózó

polgárok kényelmét szolgáló gyalogjáró építést Nagyváradon is meghonosítani a város belterületein kívül eső útvonalakon?

A réti városrész lakóinak nevében:

Kovács István.

Átkísérték az ügyészségre Fritsch Walternét és társait

Nagyvárad, július 30. Megirtuk, hogy a rendőrség zsirdragításért őrizetbe vette Fritsch Walter hentes feleségét, az üzem könyvelőjét, valamint több kereskedőt. Rendőrségi kihallgatásuk után valamennyit letartóztatták és pénteken délelőtt 10 órakor átkísérték őket az ügyészségre.

Pénzbüntetés a drága fuvarért

Szölnokról jelentik: Ujvári István szölnöki bérkocsis egy rövid fuvarért, amikor is az utast a Szapáru-utcaútól az Aranylakat vendéglőig és vissza kellett szállítania, tíz pengőt kért, majd nyolc pengőt fogadott el a megállapított tarifa helyett. Ezért a szölnöki árdrágítási egyesbiró elé került, aki Ujvári Istvánt, tekintettel az enyhítő körülményekre, jogerősen százhatvan pengő pénzbüntetésre ítélte.

Műsoros, táborfüzes kirándulást rendez az örvéni napközi otthon

Örvénd, július 30. Az örvéni napközi otthon, amelynek életéről hosszabb cikk keretében számoltunk be, kedves ünnepségre készül. Az otthon vezetői vasárnap egész napos műsoros és táborfüzes kirándulást rendeznek a közeli fenyeserdőben. A kedves ünnepségen részt vesz dr. Isztin Dezső főjegyző és Magyar Sándor református lelkész is, továbbá több meghívott vendég Nagyváradról. Bekapcsolódnak az ünnepségbe az Örvénd közelében táborozó fővárosi cserkészek is.

Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok közleménye

Tárgy: a szeszitalok mezőgazdasági terményekért, állatokért, állati termékekért való árusításának, továbbá a keresmaipar és mezőgazdasági terménnyel, állattal, vagy állati termékekkel való kereskedés együttes gyakorlásának eltitása tárgyában kiadott 47.088—1939. K. K. M. sz. rendelet 2. §-nak kiegészítéséről szóló 56.729—1943. K. K. M. sz. rendelet szövegéről a következőképpen szól.

Az 1922:XII. t. c. 57. §-ának 4. és 5. pontjában és 58. §-ban, valamint az 1936:VII. t. c. 78 §-ban kapott felhatalmazás alapján a belügy-, pénzügy-, és földművelésügyi miniszterekkel egyetértve a következőket rendelem:

1. §. a 47.088—1939. K. K. M. sz. rendelet 2. §-át (4) bekezdésként a következő rendelkezés egészíti ki:

(4). Az (1)–(3) bekezdésekben foglalt rendelkezések nem terjednek ki azokra a fogyasztási szövetkezetekre, amelyek a keresmaipar gyakorlására szóló helységektől teljesen elválasztott helységeben külön üzletvezető alkalmazásával üzik a mezőgazdasági terménnyel, állattal, vagy állati termékekkel kereskedést.

2. §. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1943. évi július hó 1-én

Dr. Zsindely Ferenc sk.

m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter.

Nagyvárad, 1943. július 29.

A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok Miniszteri Biztosának megbízásából:

Wargha Gyula,
titkár.

Szolgáltatás nyújtószertárak:

V CSOPORT:

KLEOPATRA gyógyszerár Kossuth Lajos-utca 2. (Barla Dezső) 15-15.

CSILLAG gyógyszerár. Mussolini-tér 3. (E. Csapó Z.) 25-51.

MATYÁS KIRALY gyógyszerár, Szt János-u. 50. (Ajtay G. Gyula) 21-31.

SZENT ANTAL gyógyszerár. Garliczy-u. 14. (Atlasz Lajos) 13-55.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálatát szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjék Magyar Lapok-at.

Üveggyár alakul a Székelyföldön a borvizek értékesítésének előmozdítására

Székelyudvarhelyről jelentik: A Háromszékmezei Gazdasági Bizottság az elmúlt szombaton tartotta meg a havi tanácskozását. A tanácskozás legfontosabb pontja az erdélyi borvizek értékesítéséhez szükséges zöldpalack üveggyár alapításának kérdése képezte. A tanácskozáson Szent-Iványi Gábor felsőházi tag, a Háromszékmezei Takarékpénztár elnöke, egyben a Háromszékmezei Gazdasági Bizottság elnöke elnököl. Szent-Iványi Gábor előterjesztette egy napj 10 tonna üveget termelő modern üveggyár terveit, amelyeket a fővárosban készíttettek. Szent-Iványi Gábor előadta, hogy szükség mutatkozik annak, hogy a borvízforrások középpontjában Sepsibükszádon kell a gyárat felépíteni, amelynek tüzelőanyagát a közelben lévő Kőpeczi barnaszénbányák szénének elgázításából nyerik. Az üveggyár na-

ponta 10.000 darab 1 literes zöld üveget fog gyártani a borvízforrások számára és mintegy 15 tonna zöldüveget a kereskedelem részére fognak feldolgozni. Így többek között demizsonokat és a kémiai ipar számára 25-től 50 liter ürtartalmu ballonokat fognak gyártani. A demizsonokat a székely háziiparosok fogják nyír. vagy fűzfaháncsal befogni, ami által igen sok székely család jut állandó keresethez.

A vállalat elnöke dr. Szent-Iványi Gábor felsőházi tag, a Háromszékmezei Takarékpénztár elnöke lesz, aki egyben alapítója is a részvénytársaságnak. Az első székelyföldi üveggyár építését egyik neves fővárosi kohómérnök fogja elvégezni. Az új erdélyi üveggyár 1944 szeptember havába már meg is kezd a rendes palackgyártást.

Szabadtéri színelőadás Nagyboldogasszony napján a Székesegyház előtti téren

Harc téren küzdő katonáink szeretetszomagiak javára fordítják a bevételt

Nagyvárad, július 30. A vármegye és a város a Vöröskereszt Egylettel egyetértve akciót indított a harc téren küzdő katonáinknak szeretetszomagiakkal való ellátására, melyre a napilapokban hivatalos felhívás is jelent meg. A városi Népművelési Bizottság keretében működő társadalmi és kulturális egyesületek önzetlen közreműködéssel kívánják támogatni a nemes akció sikerét.

Városunk műkedvelő egyesületei f. évi július hó első napjaiban a Szigligeti Színházban sorozatos színelőadásokat rendeztek, amelyeknek egyik kiemelkedő művészi teljesítménye a Katolikus Legényegylet szereplése volt. Sik Sándor: *István király* című történelmi tragédiáját a hivatásos színészeknek is dícséretére való előadásban mutatták be. Ezt az előadást ismétli meg a városi Népművelési Bizottság. A szabadtéri előadás helyének megállapításánál a választás a Székesegyház előtti térségre esett.

mert a színmű vallási és történelmi vonatkozásait ez a szabadtéri hely domborítja ki legjobban. A szervezési és rendezési munkák során folytak úgy a népművelési hivatalokban, mint a Katolikus Legényegyletben.

Sok szem tekint az orosz harc tér felé, sok szeretet és aggodás száll az ott küzdő hozzátartozóink, katonáink felé. Irántuk való aggodásunk és a győzelmükbe vetett hitünk mindnyájunkban, foglalkozásra és társadalmi állásra való tekintet nélkül, közös. Nem mindenki van abban a helyzetben, hogy teljes eszményt juttasson a harc térre, ezért került a Népművelési Bizottság módosításra, hogy városunk legszegényebb polgárai is a szabadtéri előadásra való jegyváltás formájában hozzájárulhassanak a szeretetszomagiakció erkölcsi és anyagi sikeréhez, melyre lapunkban még visszatérünk.

Nagyirányú szikjavítás folyik az Alföldön

Szegedről jelentik: Az Alföldön lévő nagy szikes területek megjavítására irányuló kezdeményezéseket új lendülethez juttatta a földművelésügyi miniszterium munkássága, amely a mezőgazdaságfejlesztő törvény által nyújtott állami támogatásokkal fokozott ütemben igyekszik ezeket a kiserített területeket a köz számára fokozottan hasznosítani. A multban a kiszáradt által is már vezetett javítási munkákat — amely árokából, vagy gödörből kiemelt meszes sárgaföldnek a szikes területre való ráterítéséből és bedolgozásából áll — a Herke Sándor m. kir. kísérletügyi főgazdát szakavatott irányítása mellett működő Szegedi m. kir. Talajtani Kísérleti Intézet gépesített üzem keretében megoldható

munkává alakította át. A javítandó terület közelében a legmegfelelőbb helyen található meszes sárgaföldet kotrógép emeli ki, lánctalpas traktor által vontatott teherkocsik szállítják a megjavítandó területre és azt ott szétterítés után a szikes földbe traktor által vontatott tárcsával és ekével bekeverik. Ez a gépi erővel végzett szikjavító munka már egy év óta folyik Gyoma és Dévaványa községek határában, eredménye mindenképpen megfelel a várakozásoknak. Az eddig hasznolt nem hozó szikes földeken szép búza, árpa és zabvetések hirdetik a szakzerűtápossággal és nagy áldozattal végzett munka szép sikerét. Ennek hatására a környékbeli kisgazdák egymás után jelentkeznek azzal a kéréssel, hogy a

szegedi intézet az ő földjeikre is terjessze ki a szikjavító munkát.

Sok sikerrel kecskésztettek azok a kísérletek is, amelyek a Beregszász szomszédságában kitermelt timsókó (aluni) örölt és pörkölt anyagával folynak az ország több vidékén a meszes (szódás) sziktalajos javítása érdekében, ami eddig a gipszesítés útján meglehetősen nagy nehézségbe ütközött. Ilyen kísérletek folynak a karcagi mezőgazdasági szakiskola gazdaságában, a szegedi talajtani intézet irányítása mellett. A karcagi eredmények biztalt nyújtanak arra, hogy a timsókó felhasználásával az eddig még csak igen kis területen megjavított szódás sziktalajokat a jövőben szintén eredményesen lehet a mezőgazdasági termelésnek fokozottan szolgálatába állítani.

„Majd én megmutatom!”

Az egész úgy kezdődött, hogy egyik kedves olvasónk, aki meg fogja bocsátani ezt az ártatlan „kipellengérezést”, bejött a szerkesztőségbe és letette az asztalomra a nagy művet — ez esetben a köszöntőt. Nem fontos most az, hogy kit és milyen alkalomból köszöntött benne, inkább a mű nagy terjedelme ijesztett meg már az első pillanatban. Mert négyoldalas volt ez a köszöntő, emberünknek pedig az volt a határozott kívánsága, hogy az egészet „tegyük ki az újságba”. Nagyobb nyomaték kedvéért fel is olvasta nekünk a köszöntőt, azt gondolva, hogy így beleszédülünk szépségeibe és eleget teszünk kérésének.

Külön lapra tartozik és külön „mellátást érdemelne” a mű irodalmi értéke. Ezzel most nem foglalkozunk. A helyesírási hibák nem tartoznak ide. Bennünket inkább kedves olvasónk feltűnő csökönyössége kapott meg. Jobb ügyhöz méltó buzgósággal igyekezett rávenni arra, hogy a köszöntőt minden beljé, minden vonását „kitégyük” — mert ilyen még nem volt s talán nem is lesz ezen a sok búval és bajjal bélelt sártekén. Kedves volt az ötlet, amelyből a köszöntő született. Meg is érdemelte az, akinek szólt. Dícséretes a szorgalom, amellyel emberünk az egyszerű, naiv rimeket összefaricskálta. Ez azonban nem jogosíthatta fel arra, hogy az újság nyolc oldalából egyet egészen neki szenteljünk. Ez már túlságosan sok lett volna. Próbáltuk megértetni vele. Hiába. Makacsul ragaszkodott az egész terjedelehez. Végül is megnyugtató ígérettel bocsátottuk el.

A teljes terjedelemből azonban nem lett semmi, de még mindig többet kaptunk, mint amennyit megérdemelt volna. Lett is belőle nagy megsértődés. S itt most még egyszer megemlítjük, hogy ezt a kis „kipellengérezést” meg fogja bocsátani. Nyilvánosság elé kellett vinni ezt az egész ügyet az ő és más hasonló jobb belátásáért. Nem lehet mindent „kitenni az újságba”. Mindennek van határa.

Természetesen nem tudtuk meggyőzni. Sértődötten kérte vissza becses kéziratát és gunyos mosollyal vágta a szemünkbe: Majd megmutatom, hogy kiteszik az újságba az egészet!

Most remegve várjuk, hogy megmutassa. Várjuk a nagy mű egész terjedelemben való megjelenését. Lehet, hogy akad újság, amely „kiteszi” az egészet. Mert újságja válogatja. Mi nem tehetünk egyebet. Még akkor sem, ha megmutatással fenyegetett meg.

(TOVIS)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZÉLENYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40
félre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Készleteket nem adunk vissza.

Árpád-házi Boldog Margit szentté avatásának javaslata a Szentatya előtt Rómából jelentik: (MTI) XII-ik Pius pápa fogadta a szertartások kongregációjának vezető biborosát, aki eléje terjesztette Árpád-házi Boldog Margit szenttéavatásának javaslatait. A pápa elrendelte a szenttéavatáshoz szükséges intézkedéseknél az egész világegyházra való kiterjesztését.

Megállapították a burgonya új fogyasztói árát. A MTI jelenti: Július 31-től a nyári roza és gulbab burgonya fogyasztói ára különként 37 fillér, az ulla és sárgaburgonya ára kilogrammonként 33 fillér.

KÉT EMBERT AGYONSÚJTOTT A VILLÁM. Ungvár. (MTI): Mércse község határában Klimik László és Hanics András munkások a vihar elől egy fa alá menekültek. Egy villám a fába csapott és mindkettőjüket megölte.

Egyre jobban terjed a kiütéses tifusz Törökországban. Zágrábról jelentik: (MTI) Isztanbuli jelentés szerint a mindinkább terjedő kiütéses tifuszjárvány megakadályozására a török államvasutak fertőtlenítik az összes III. osztályú utasokat.

KETTŐS SZERELMI TRAGÉDIA. Szabadka. (MTI): Ada községben Kis István malomtulajdonos féltékenységből 40 késszúrással megölte feleségét, majd öngyilkos lett.

Nem árusítanak harisnyát a jövőben a cipőkereskedők. A közellátásügyi minisztérium érdekes határozatot hozott a cipőkereskedők harisnyaelállítására vonatkozólag. A cipőkereskedők a multban cipőkereskedésre jogosító iparigazolványuk alapján harisnyát is árusíthattak. Ez a helyzet most az új határozat értelmében megszűnik. Tekintettel ugyanis a textilforgalom nehézségeire, a minisztérium nem tartja kívánatosnak, hogy a cipőkereskedők harisnyát árusításával is foglalkozzanak. A minisztérium rendelkezése nyomán most a harisnyagyárak értesítik a cipőkereskedőket, hogy a jövőben harisnyát részükre nem szállítanak.

FELHÍVJUK építőiparos tagtársainkat, hogy tűzifa-igénylés, illetve összeírás végett f. év augusztus 3-án déli 1 óráig jelentkezzenek, mert a listát lezárjuk. Építőipari Szakosztály Elnöksége.

Véglegesen átvetheti a honvédség az ideiglenesen igénybevett gépjárműveket. (MTI) A hivatalos lap pénteki száma közli a minisztérium rendelkezését a honvédelmi szolgálatra ideiglenesen használatra igénybevett gépjárműveknek a honvédség részére való végleges átengedése tárgyában, a közellátási miniszter rendelkezését a mézspor, a fahérméz legmagasabb áráról, a legmagasabb kerekedői bruttó hasznoszárlék megállapításáról, a textilhulladék árának megállapításáról, a kultuszminiszter rendelkezését a balatoni sportfejlesztő bizottság felállításáról

Orvosi hír. Dr. Bálint Sándor gyermekorvos ismét rendel. Rákóczi-ut 10.

BELGRÁDBAN BEZÁRJÁK A CUKRÁSDÁKAT. Zágráb. (MTI): Belgrádban bezárik az összes cukrázdákat.

A Gutenberg Dalkör vezetősége tisztelettel kéri tagjait, hogy szerda este a dalórán pontosan 8 órára jelenjenek meg, hogy a tervbevett jubileumi ünnepségek előkészítése a később jövőkről ne hátráltassék.

ÚJ FOGYASZTÓI ÁRAK A DÉLIGYÜMÖLCSÖKNÉL. A közellátásügyi miniszter a hivatalos lap csütörtöki számában kiadott rendelkezésével megállapította az egyes déligyümölcsök legmagasabb eladási árát. A fogyasztói árak különként a következők: Füge, koszorús 9.80, imperial naturel, extrásima 10.46, non plus ultra 11.60, Protoben 12.30 pengő. Mazsola, 7 mm-es 9.80, 8 mm-es 10.20, 9 mm-es 10.70, 10 mm-es 10.90, 11 mm-es 11.60 pengő. Megyora: Török 13. napolyi 16.20, római 17.40 pengő. Korinthusi szőlő 9.80 pengő. Mandula: Bari 17.40, Avola 23.20 pengő. Szentjánoskenyér: Török 4.90, Succus (fekete-cukor) 16.20 pengő.

Vízvezeték-szerelők figyelmébe! A szakosztály felhívja tagjait figyelmét, hogy benzin, illetve motorkő igényléseket augusztus hónapra 1. évi déli 12 óráig a szakosztályi irodában adják le. Elnökség.

MEGINDULT A TENGERALATTJÁRÓK BEVETÉSÉNEK FOKOZÁSA. Berlin. (MTI) Katonai körök szerint az előző hónapban különböző okból csökkent tengeraltjáró bevételek fokozása megindult.

A GABONAVÉGREHAJTÁS SZABÁLYOZÁSA. A pénzügyminiszter rendelkezést adott ki az 1943. évi termésű gabonára vezetett végrehajtásról. Eszerint, ha a végrehajtást szenvedő termelő a zálogolást megelőzően még nem ajánlotta fel gabonáját beszállításra, a végrehajtó jelöli ki azt a kereskedőt, akinek a gabonát fel kell ajánlani és aki a lefoglalt vételárát, átvételkor a közeg pénztárába fizeti be. A már beszállításra felajánlott gabona vételárát a végrehajtó leltíthatja.

A gyomor és bélelcsatorna alapos kitisztítására igyunk hetenként legalább egyszer reggel felkeléskor egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet, mert ez gyorsan és biztosan takarítja ki az emésztés salakkal feltöltött utjait és az egész anyagcsereét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

MENNYI ANYAG SZÜKSÉGES EGY NŐI RUHÁHOZ. A textilárú forgalmának szabályozása kapcsán tudvalevően elrendelték, hogy évente csak két női ruhát szabad készíteni vagy vásárolni egy-egy személynek. A méterárak vásárlását, illetve kiszállítását eddig nem korlátozták. A vidéki textilkereskedők mégis szűkegesnek tartják annak a kérdések rendezését, mennyi anyag szolgáltatható ki egy-egy vonónak. Különösen vidéken van ennek jelentősége, mert a falusiak, akik bő ruhában járnak, sokszor 8-10 méter anyagot vásárolnak egy ruhához, míg a polgári közönségnek 3 méter is elegendő. A kereskedők saját megnyugtatókra és felelősség alóli meutességük érdekében kérik a kérdés megnyugtató szabályozását.

Nem teszi át székhelyét Sanghaiba a kínai nemzeti kormány. Nankingból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Wangcsingwei elnök Nankingból Sanghaiba utazott. Nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, amelyek szerint a nemzeti kormány Sanghaiba teszi át székhelyét.

HOVÁ LETT 33.000 KIKÉSZÍTETT NYULBŐR? A Magyar Tudósító jelenti: Ez év januárjában 40 ezer kikészített nyulbőr várta a hadsereg rendelkezését. A honvédség azonban lemondott a nyulbőrökről. A polgári ellátás céljára fel szabadult 40 ezer nyulbőr, a Szermekereskedelmi Rézvénytársaságon át 7000 nyulbőr a Keresztény Iparosok Országos Szövetsége közvetítésével a fel dolgozó szűcsiparosokhoz került. A további 33.000 nyulbőr sorsa azonban ismeretlen maradt a budapesti szűcsiparosság előtt. A budapesti szűcsitársadalmi élénken foglalkoztatja az a kérdés, hogy hová lett a polgári fogyasztás céljára fel szabadult 33.000 darab kikészített nyulbőr?

Temetés. Molnár Tibor nyugalmazott császári és királyi alazredes, 68 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délelőtt 11 órakor lesz a Steinberger kápolnában. (Erdélyi „Concordia“.)

KÖZALKALMAZOTT SZÜLŐK FIGYELMÉBE. A Magyar Iskolászatot Egyszerűsítő Egyesület svábhegyi iskolászatotiumában (Budapest, XII., Mártonhelyi-út 6.) 70 OTBA igényjogosult tag 6-18 éves fiú és leány gyenge, vérszegény, megerősítésre szoruló iskolás gyermek nyer felvételt az 1943-44. iskolai év első felére. Orvosi indoklás esetén meghosszabbítást nyerhet az iskolaév befejezéséig. A felvett növendékek bent az iskolászatotiumban vizsgálnak és államérvényes bizonyítványt nyernek, az ország bármely iskoláját is végezzék, vagy pedig a kultuszminisztérium rendelete értelmében az első félév után visszatérhetnek eredeti intézetükbe. (Kivétel képeznek a szakiskolák: kereskedelmi, tanítóképző, lyceum.) A svábhegyi iskolászatotiumból tudóstegek ki vannak zárva. A szentgotthárdi iskolai jellegű tudógyógyintézetbe könnyebb és súlyosabb osztály van. Az összes kérdésekre részletes tájékoztatást nyújt a Budapesti Közlöny 1943. évi július 10-i 152. száma.

2130-1943. v. h. sz. 1943. Pk. 12136 sz.

Árverési hirdetmény

A nagyváradi kir. járásbíróóság 1942. évi P. 4138. sz. végreh. kiadmánya alapján özv. Nagy Gyuláné Julia 166 P 66 fill. követelés és járuléka, ugyancsak az ezennel csatlakozottnak kimondott Hízó Lajosné 29 P 02 fill. követelése és jár. erejéig nagyváradi lakos ellen fogantatott végrehajtások alkalmával le és felúfoglalt és 1244 P-re értékelt butorok és egyéb ingóságok 1943. évi augusztus hó 2. napján délután 15 órakor Nagyváradon Endrődi Sándor-u. 1. sz. I. em. 4. sz. alatt megtartandó bírói árverésen elárvereztetnek akkor is, ha az árverés megtartását bejelentő fél az árverésen meg nem jelenne, hacsak ellenkező kívánást írásban nem nyilvánít.

Nagyvárada, 1943. év július hó 1. napján.

DOBOS ISTVAN,
kir. bír. végrehajtó.

Nagyváradon is szélhámaskodott a fogházra ítélt állítólagos Bethlen István gróf

2000 öl lát kínált eladásra és Bethlen István gróf unokatestvérének mondotta magát

Nagyvárada, július 29. Erdekes ügyben hozott határozatot a napokban a debreceni ítélőtábla. Az ügy főszereplője egy Kotta István nevezetű kolozsvári egyén, akit Magyarország több városában megfordult és grófi származására, előkelő összeköttetéseire hivatkozva, nagyobb összeget próbált kicsikarni a hiszékenyektől. Ahol megjelent ott gróf Bethlen Istvánnak mondotta magát. Nagyváradon is járt, azonban itt hamar a rendőrség tudomására jutott a szélhámosság, úgy hogy innen „dolgavégezetlen” kotródott el. Nagyváradról holtgyársával együtt Debrecenbe ment. Itt több debreceni tűzifa-kereskedőnek 2000 öl fát kínált eladásra. Kijelentette, hogy pénzre nincs szüksége, majd ha a fát átvesszik a kereskedők és a közönségnek kiárusítják, akkor majd elszámolnak. Kijelentésére helyezett, hogy elintézi befolyásos barátai révén, hogy a szállításhoz elegendő vontatókapjanak.

A tűzifa-kereskedők komolyan vették az üzletet, annyira megbíztak a komoly fellépésű Bethlen Istvánban. Néhány nappal a tárgyalás után Bethlen István 10.000 pengő előleget kért a fára, mert — mint mondotta — nem kapta meg pénztét gróf Bethlen Györgytől, aki 70 ezer pengőjével tartozik és szüksége van „költőpénzre”. A pénz kifizetése előtt érdeklődtek Bethlen István felől a kolozsvári rendőrségen és azt a felvilá-

gósítást kapták, hogy nincs tüzelőfája eladó és nem gróf Bethlen István, hanem Kotta István, egy grófi családnál alkalmazásban volt szakácsné fia. A rendőrség így kapcsolódott az ügybe és mivel megállapították, hogy nincs eladó 2000 öl tűzifája, megindult ellene az eljárás cealás kísérlete miatt.

A debreceni törvényszék hathónapi börtönrre ítélte el. A tábla most tartott tárgyalást az ügyben és mérsékelte a büntetést hathónapi börtönről négyhónapi fogházra.

Erdekesége az ügynek, hogy Bethlen István, aki mindig hangoztatta, hogy ő nem Kotta István nem a szakácsné fia, hanem Bethlen Eszter grófnő törvénytelen gyermeke és csak gondozásra volt kiadva a grófnő szakácsnéjéhez, akinek férje volt Kotta István, Bethlen Eszter őt fiává fogadta és az örökfogadást jóváhagyta a román igazságügyminisztérium is azzal, hogy a Bethlen István nevet használhatja, de a grófi cím nélkül. Utlevélt is így állították ki a román hatóságok még 1934-ben Bethlen István névre. Az örökfogadásra vonatkozó iratokat Bethlen István csatolta is a bíróság előtt levő iratokhoz. — Bethlen István különben hangoztatta, hogy ő nem használta levelezésben, utlevelében sem a grófi címet, bár őt az örökfogadás következtében, mint gróf Bethlen Eszter természetes fiát a grófi cím is megilletti.

Augusztus 26-án lesz Marosvásárhelyen az Erdély-részi Hangya Közport második közgyűlése

Kolozsvárról jelentik: A bécsi döntés folytán Dél-erdélybe szakadt nagyenyedi Szövetkezeti Közport helyett megalakult új erdélyi fogyasztási szövetkezeti központnak az Erdély-részi Hangyának folyó év augusztus 26-án lesz Marosvásárhelyen a második közgyűlése.

A közgyűlés iránt Erdély földműves és gazdasági köreiből igen nagy az érdeklődés és valószínű az is, hogy a magyar kormány is képviseltetni fogja magát. A gyűlés tárgysorozatában szerepel az elmúlt évi működésről szóló beszámoló, majd új igazgatósági tagok választására kerül sor.

Augusztus 4-re tűzte ki a polgármester a Hangya velencei iparvágányának közigazgatási bejárását

Nagyvárad thj. város polgármestere 23.152—1943. VI. szám alatt az alábbi hirdetést adta ki:

M. kir. kereskedelem és közlekedési Miniszter ur a „Hangya” termelő, értékesítő és fogyasztási szövetkezet R. T. által Nagyvárad—Velencei és velencei állomásról kiágazólag tervezett iparvágány közigazgatási bejárását elrendelte. A közigazgatási bejárás idejéről folyó augusztus hó 4. (negyedik) napjának 9. (kilencedik) óráját, összejöveteli helyül pedig Nagyvárad—Velence MÁV állomás felvételi épületét tűzte ki.

Erről azzal a felhívással értesitem a tervbevetett iparvágány körül érdekelteket és mindazokat, akik ezen iparvágány létesítése ellen bármi okból kifogást akarnak tenni, azt a tárgyalás napjáig a városrendezési ügyosztálynál írásban, a helyszíni tárgyaláson pedig szóval terjeszthetik elő.

A bejárás alapjául szolgáló tervet a városrendezési ügyosztályban (Városháza, II. em. 2. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Nagyvárad thj. város adóhivatal.

Árverési hirdetmény

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1943. augusztus 19. a másodikat 1943. aug. 27. napján a városi közraktárban (Thahy K.-u. 2.) kitűzöm

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrése erejéig tesznek vételi ajánlatot.

2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékére való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.

3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.

4. A vételárát azonnal és készpénzben kell kifizetni.

Nagyvárad, 1943. júl. 29.

Mester Mihály végrehajtó.

Megkezdtek a nagykarolyi ipari leányközépiskola épületének helyreállítását

Nagykarolyból jelentik: Nagy megelégedést keltett az a kormányhatósági intézkedés, amely az 1943—44. tanévre ipari leányközépiskola szervezését rendelte el Nagykarolyban. Az új iskola a volt piarista gimnázium épületében, a mai polgári fiú- és leányiskola helyén talál otthont.

Az épületet erre a célra át kell alakítani s így különféle helyreállítási munkálatok váltak szükségessé. A legutóbb megtartott zártkörű versenytárgyalás alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter most elrendelte egyes munkák vállalatra adását. Eszerint a bontási, a föld-kőműves, vasbeton és elhelyező, továbbá az ács és tetőfedő munka elvégzésére 103.774

pengő értékben Jakabffy Gábor nagykarolyi építőmester ajánlatát fogadta el. A bádogos munkát 3.170 pengő értékben Román János szalmári bádogos mester, a keményfa padozati 33.750 pengős munkát Akherman János nagykarolyi asztalosmester kapja. A vízvezeték, csatornázás, villanyvilágítás munkálataira később történik intézkedés.

Az elrendelt munkálatokat haladéktalanul meg kell kezdeni és olyan erővel folytatni, hogy legkésőbb szeptember hó folyamán teljes befejezési nyervejenek. A munkálatok műszaki vezetésével Karácsonyi Károly városi főmérnököt bízta meg a minisztérium.

Új rend a hadisegélyek kifizetésénél

Csak a megállapított napokon lehet felvenni a segélyeket

Nagyvárad thj. város adóhivatala 5376—1943. adóhiv. szám alatt közli: A hadisegélyek kifizetésének megkönnyítése és gyorsítása végett a városi adóhivatal 1943. augusztus 1-től 2 pénztárban fizet az alábbi beosztás szerint:

ADÓHIVATALI PENZTÁR
(Városháza, földszint 10. sz. szoba)
F. évi aug. 2-án az 1-től 350-ig
3-án a 351—700-ig,
4-én a 701—1050-ig,
5-én 1051—1407-ig

terjedő 1943. évi törzskönyvi számok alatti hadisegélyeket.

VÁROSI FŐPENZTÁR
(Városháza, földszint 1. sz. szoba)
F. évi aug. 2-án az 1498—1600-ig
3-án az 1601—1800-ig,
4-én az 1801—2000-ig,
5-én a 2001-től tovább terjedő törzskönyvi számok alatti nyilvántartott hadisegélyeket.

A közérdekű munkaszolgálatosok ha-

disegélyét az adóhivatali pénztára fizeti folyó évi augusztus hó 6-án.

A kifizetések naponta délután 4 óráig történnek.

Figyelemre méltó az érdekelteket, hogy a városi adóhivatal a kifizetéseket csakis a fenti sorrendben és időben teljesíti és kivételt senkivel sem tesz. A kifizetések sorrendjét az adóhivatal hónapról-hónapra változtatni fogja, hogy a nagyobb törzskönyvi számmal rendelkező hadisegélyezettek ne kerüljenek hátrányos helyzetbe a kisebb számmal rendelkezőkkel szemben és a sorrendről minden hó végén a helybeli hírlapok útján értesít az érdekelteket.

Két előző napi közleményünkben sajnálatos nyomdaihiba folytán az aug. 2-i sorszámra tévedés csuszott be, 1408 helyett 148-at szedtek. Erre a tévedésre, valamint a helyes sorszámra: 1408, ezúton hívjuk fel olvasóink figyelmét.

Kiterjesztették az állami számlálólapok kiállításának kötelezettségét

Cégje zéssel és dátummal kell ellátni minden lapot

A pénzügyminiszter tegnap kibocsátott rendelete szerint, augusztus elsején 10, 20 és 50 filléres, benyomott pénzügyi bélyeggel ellátott állami számlálólapok kerülnek forgalomba. Az állami számlálólapoknak a tömbben maradó és kiszakítható részét is cégjelzéssel kell ellátni és azon a keletet is ki kell tölteni. Az állami számlálólapok kinstári vizetű papíron, 100 lapos tömbökben bélyegképpen áthaladó perforálással, borítékkal ellátva készülnek.

A pénzügyminiszter rendelete a számlálólapok kötelező kiállítását ki is terjeszti. Illetékköteles számlálólapot kell kiállítani kereskedésben, kizárólagos pálinkamérésben, kifőzésben, italmérési engedéllyel nem bíró cukrászdában, fizetővendéglátó házban, poharazásra jogosító korlátolt italmérési engedéllyel el-

látott termelői borkimérésekben és italmérési engedéllyel bíró fűszerüzletekben is. Ezekben a helyeken a számlálólap illetéke tekintet nélkül a fizetett összeg nagyságára, 10 fillér

Az étkezésért, szállásért vagy pénzügyi ellátásért több napra előre, vagy több napra utólag, egy összegben történő fizetésnél a 10 fillér illetéket az egyes napi végösszegekről külön-külön meg kell fizetni. Az illetéket az állami számlálólap kötelező használatával kell leróni, amelyet postahivatalok árúsítanak.

A rendelet szerint csak a szeszitalok után illeték alá eső számlálólapot kiállítani az olyan helyiségekben amelyekben kizárólag csak közalkalmazottakat, vagy magánalkalmazottakat ugyanazon csoportját, vagy pedig tagokat szolgál-

nak ki. Ilyenek például a vállalati, intézeti, hivatali, munkás-, vagy tisztviselői étkező otthonok, stb. Nem kell illeték alá eső számlálólapot kiállítani a pályaudvarokon, a város- és éttermi helyiségeken kívül továbbá a mozgóárusok által a szabadban, sportpályán, hajón, vagy vasúti kocsiban kiszolgáltatók árúkat után.

Az olyan helyiségekben, amelyekben a számlálólapot másolattal állítják ki, az illetéket a kiállítónál maradó másolaton kell leróni.

A Nemzeti Munkaközpont felhívása

A Nemzeti Munkaközpont felkéri tagjait, hogy akik ebben az évben nem kaptak a Közélemezéstől férfi, gyermek-talpkintalást, férfi és gyermekfejlesztést, valamint gyermek kész cipőre utalványt, két napon belül jelentkezzenek a központi irodában. Elnökség.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Tangóharmonika gyermekeknek való eladó. Szent Anna-u. 33. 467

Jó hangú cimbalom olcsón eladó. — Cim a kiadóban. 476

Eladó 3 darab befelől nyíló ablak 180x110 cm. Attila-u. 34. 479

Állást nyec

Mérlegképes ökeresztény könyvelőnöt azonnalra alkalmazna nagykereskedés. Ugyanott ügyes keresztény gépirónó felvétetik. Cimeket „Nagykereskedés” jellegére a kiadóba. 480

Kocsisgazda helyettes keres a Dreher-Haggenmacher Nagyvárad Sorgyár. Jelentkezni lehet 01 és 12 óra között a városközponti telepen. 472

Keresek szakmában jártas csapost Péter Sándor vendéglő, piac közepén, Dreher söröző. 478

Nagykarolyi kereskedelmi vállalat keres perfect gépirónót. Írásbeli ajánlatokat, igénybejelentéssel „Keresztény” jellegére kiadóba. 481

Állást keres

Mérlegképes könyvelő, magyar, német levelező, óras könyvelést vagy helyettesítést vállal. Megkereséseket „Perfect” jellegével a kiadóhivatalhoz kérek. 481

Hűlőgéle

Fertőtlenítést, poloska mely és mindennemű fűszek irtását 3 évig gyakorlati vállalja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja. Csutoras-Szilágyi-ut. 7. Telefon 14—21. 664

Lakás

2 szobás magánházat megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 409

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. környergőgépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.